ו (טז) * מִנְהָג טוֹב לְהָבִיא (יז) קְטַנִּים וּקְטַנּוֹת (יח) לִשְׁמֹעַ (יט) מִקְרָא מְגִלָּה:

י טור בְּשֵׁם הִירוּשַׁלְמִי (פרק ב ה״ה).

תרצ דִּינֵי קְרִיאַת הַמְּגִלָּה. וּבוֹ י״ח סְעִיפִים:

א [*] [א]קוֹרֵא אָדָם אֶת הַמְּגִלָּה בֵּין עוֹמֵד (א) בֵּין (ב) יוֹשֵׁב, (ב) * [ב]אֲבָל לֹא יִקְרָא בְּצִבּוּר יוֹשֵׁב לְכַתְּחִלָּה, מִפְּנֵי כְּבוֹד הַצִּבּוּר. הַגָּהּ: (ג) וְאָסוּר לַחַזָּן לִקְרוֹא אֶת הַמְּגִלָּה עַד (ג) שֶׁאוֹמְרִים לוֹ קְרָא (מרדכי פרק הקורא (סי׳ תמ״ט)): ב [ג]אֲפִלּוּ שְׁנַיִם וַאֲפִלּוּ עֲשָׂרָה יְכוֹלִים לִקְרוֹתָהּ בְּיַחַד, (ד) וְיוֹצְאִים הֵם וְהַשּׁוֹמְעִים מֵהֶם: ג (ה) [ד]צָרִיךְ לִקְרוֹתָהּ כֻּלָּהּ, (ו) [ה]וּמִתּוֹךְ הַכְּתָב, וְאִם קְרָאָהּ עַל פֶּה לֹא יָצָא. (ז) [ו]וְצָרִיךְ שֶׁתִּהֵא כְּתוּבָה כֻּלָּהּ לְפָנָיו לְכַתְּחִלָּה, (ח) אֲבָל בְּדִיעֲבַד [ז]אִם הִשְׁמִיט הַסּוֹפֵר בְּאֶמְצָעָהּ תֵּבוֹת (ט) אֲפִלּוּ

א משְׁנָה מְגִלָּה כ״א (ע״א). ב טור בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ב׳ (ה״ו). ג שָׁם בְּמִשְׁנָה וּבְרַיְיתָא שָׁם (ע״ב) כְּיָצִין דַּחֲבִיבָה יְהֲבֵי דַּעְתַּיְיהוּ וְשָׁמְעֵי. ד מִשְׁנָה שָׁם י״ט (ע״א)

וּכְרַבִּי מֵאִיר שָׁם בַּגְּמָרָא. ה מִשְׁנָה שָׁם י״ז (ע״א). ו מַיְמְרָא דְּרַב שָׁם י״ט (ע״א) לְכוּלֵּי עָלְמָא. ז בְּרַיְיתָא שָׁם (י״ז) [י״ח] (ע״ב)

בֵּאֵר הֵיטֵב

עַיֵּן שָׁם: ו (ז) קְטַנִּים. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְבִיאוּ קְטַנִּים בְּיוֹתֵר שֶׁמְּבַלְבְּלִים דַּעַת הַשּׁוֹמְעִים. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא). עַיֵּן שָׁלְ״ה (מס׳ תמיד, נר מצוה אות קא):

א (ב) יוֹשֵׁב. אֲבָל הַבְּרָכָה תִּהְיֶה מֵעֲמֹד. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א): (ג) שֶׁאוֹמְרִים. הַיְנוּ לִקְרוֹת הַנִּקּוּד כְּהִלְכָתוֹ אֵין לְבָרֵךְ עָלָיו. וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער ו) סָעִיף נ״ח שֶׁאִם מְעַמִּידִין אֶחָד שֶׁיִּקְרָא לִפְנֵי הַקּוֹרֵא מִתּוֹךְ הַחֻמָּשׁ, יִקְרָא בְּלַחַשׁ, וְזֶה הַמִּקְרָא לִפְנֵי הַקּוֹרֵא צָרִיךְ אֶחָד כְּךָ לַחְזֹר וְלִקְרוֹת מִתּוֹךְ הַמְּגִלָּה, עַיֵּן שָׁם:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [בשו״ע] קוֹרֵא אָדָם כו׳. וְעַיֵּן בְּבֵית יְהוּדָה סִימָן כ״ג שֵׁשׁ מְדִינוֹת שָׁנֶהֱגוּ לִקְרוֹתָהּ בְּלֹא טַעֲמִים עַיֵּן שָׁם, וְלֹא יַעֲשֶׂה כֵּן בְּמִדִּינָתֵנוּ אִם לֹא כְּשֶׁלֹּא נִמְצָא מִי שֶׁיּוֹדֵעַ לִקְרוֹתָהּ בְּטַעֲמִים, אֲבָל מִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ לַחְזֹר אַחַר מִי שֶׁיּוֹדֵעַ לִקְרוֹת הַמִּלּוֹת כְּמִשְׁפָּט הַנִּקּוּד, כְּמוּבָאר לְקַמָּן (סי״ד) דְּטָעוּת שֶׁהָעָנִין מְשַׁנֶּה מִעִכּוּב בְּקִרְיָאָתָהּ, וְלָכֵן אִם אֵין שָׁם מִי שֶׁיּוֹדֵעַ

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לְעַצְמוֹ, וְכֵן הָעִתִּיק בְּדֶרֶךְ הַחַיִּים (דיני קריאת המגילה אות ד):

ו (טז) מִנְהָג טוֹב לְהָבִיא וְכוּ׳. כְּדֵי לְחַנְּכָם בְּמִצְוֹת פִּרְסוּמֵי נִסָּא, וּמִשּׁוּם זֶה נוֹהֲגִין הַקָּהָל לִקְרוֹת אֵלּוּ הַפְּסוּקִים בְּקוֹל רָם [כְּדִלְקַמָּן בְּסִימָן תר״צ סָעִיף י״ז] שֶׁהֵם עִקַּר הַתַּחְלַת הַנֵּס וְסוֹפוֹ, וְהֵם, 'אִישׁ יְהוּדִי' (אסתר ב ה), 'וּמָרְדֳּכַי יָצָא' (שם ח טו), 'לַיְּהוּדִים' (שם פסוק טז), 'כִּי מָרְדֳּכַי' (שם י ג), כְּדֵי לְעוֹרֵר הַקְּטַנִּים שֶׁלֹּא יִישְׁנוּ וְיִתְּנוּ לִבָּם עַל הַקְּרִיאָה, וּמַקְרִין אוֹתָם הַפְּסוּקִים כְּדֵי לְחַנְּכָם [לְבוּש (ס״ג)]:

(יז) קְטַנִּים וּקְטַנּוֹת. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְבִיאוּ קְטַנִּים בְּיוֹתֵר שֶׁמְּבַלְבְּלִין דַּעַת הַשּׁוֹמְעִים [מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]: (יח) לִשְׁמֹעַ וְכוּ׳. וְעַכְשָׁו בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים נַהֲפֹךְ הוּא, שֶׁלִּבַּד שֶׁאֵינָם שׁוֹמְעִים אֶלָּא הֵם מְבַלְבְּלִים שֶׁגַּם הַגְּדוֹלִים אֵינָם יְכוֹלִים לִשְׁמֹעַ וְכָל בִּיאָתָם הוּא רַק לְהָכוֹת אֶת הָמָן, וּבָזֶה אֵין הָאָב מְקַיֵּם מִצְוַת חִנּוּךְ כְּלָל, וּבֶאֱמֶת מִצַּד מִצְוַת חִנּוּךְ צָרִיךְ כָּל אָב לְהַחֲזִיק בָּנָיו הַקְּטַנִּים אֶצְלוֹ וּלְהַשְׁגִּיחַ עֲלֵיהֶם שֶׁיִּשְׁמְעוּ הַקְּרִיאָה, וּכְשֶׁגִּיעַ הַקּוֹרֵא לִזְכֹּר שֵׁם הָמָן הָאֲגָגִי רַשָּׁאי הַקָּטָן לְהַכּוֹתוֹ כְּמִנְהָגוֹ, אֲבָל לֹא שֶׁיִּהְיֶה זֶה עִקַּר הֶבְאַת הַקָּטָן לְבֵית הַמִּדְרָשׁ: (יט) מִקְרָא מְגִלָּה. וְעַכְשָׁו רָאוּי לְכָל אֶחָד שֶׁיִּהְיֶה לוֹ מְגִלָּה כְּשֵׁרָה וְלִקְרֹא בְּלַחַשׁ מִלָּה בְּמִלָּה, דְּאִי אֶפְשָׁר לִשְׁמֹעַ מֵהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר מֵחֲמַת רַעַשׁ וּבִלְבּוּל שֶׁמַּכִּים בְּעֵצִים וּמַשְׁמִיעִים קוֹל, וְרָאוּי לְכָל יִשְׂרָאֵל לְנָהֹג כֵּן מִי שֶׁהַיְכֹלֶת בְּיָדוֹ [פְּרִי מְגַדִּים (א״א ס״ק יא)], וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן תר״צ סָעִיף ד׳:

א (א) בֵּין יוֹשֵׁב. מִיהוּ הַבְּרָכָה (ג) יְבָרֵךְ בַּעֲמִידָה: (ב) אֲבָל לֹא יִקְרָא וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, דְּאִם קוֹרֵא בְּצִבּוּר צָרִיךְ לִקְרֹא בַּעֲמִידָה, וְעַיֵּן בָּאוּר הֲלָכָה (ד״ה אבל) שֶׁצִּדְּדוּ דַּעֲמִידָה עַל יְדֵי סְמִיכָה שְׁרֵי לְעִנְיַן מְגִלָּה: (ג) וְאָסוּר לַחַזָּן וְכוּ׳. דְּלְהוֹצִיא הַצִּבּוּר (ג) הוּא עִנְיַן כָּבוֹד, וְאֵין רָאוּי לְאָדָם לַחֲלֹק כָּבוֹד לְעַצְמוֹ כָּל זְמַן שֶׁלֹּא כִּבְּדוּהוּ, וְכָל זֶה בְּאֵינוֹ קָבוּעַ לְכָךְ, אֲבָל בִּשְׁלִיחַ צִבּוּר קָבוּעַ (ג) שֶׁמְּנוּהוּ לְכָךְ אֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין: ב (ד) וְיוֹצְאִים הֵם וְכוּ׳. וְלֹא אָמְרִינַן דִּתְרֵי קָלֵי לֹא מַשְׁתַּמְעֵי שַׁפִּיר כִּדְאָמְרִינַן לְעִנְיַן קְרִיאַת הַתּוֹרָה וּשְׁאָרֵי דּוּכְתֵי, דִּקְרִיאָה זוֹ חֲבִיבָה בְּיוֹתֵר מִפְּנֵי הַנֵּס (ד) וַיְהִיב דַּעְתֵּהּ לִשְׁמֹעַ כָּל הַתֵּבוֹת, וְכֵיוָן שֶׁכֵּן, פָּשׁוּט הוּא בְּאִם מַרְגִּישׁ בְּעַצְמוֹ שֶׁמְּבַלְבְּלִים לֵהּ הַקּוֹלוֹת וְשֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לִשְׁמֹעַ כָּל הַתֵּבוֹת, בְּוַדַּאי לֹא יָצָא: ג (ה) צָרִיךְ לִקְרוֹתָהּ כֻּלָּהּ. וְהוּא (ה) לְעִכּוּבָא. וְדַעַת רב הַפּוֹסְקִים שֶׁאֲפִלּוּ אִם חִסֵּר מִמֶּנָּה רַק תֵּבָה אַחַת לֹא יָצָא: (ו) וּמִתּוֹךְ הַכְּתָב. וּמִתְּבָאֵר בַּשַּׁ״ס דַּאֲפִלּוּ קוֹרֵא כָּל פָּסוּק בַּמְּגִלָּה אֶלָּא (ו) שֶׁלֹּא הָיְתָה הַמְּגִלָּה כְּשֵׁרָה, נַמִּי מִקְרֵי בְּעַל פֶּה וְלֹא יָצָא: (ז) וְצָרִיךְ שֶׁתִּהֵא כְּתוּבָה וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, דְּמַה שֶׁאָמְרוּ לֹא יָצָא הַיְנוּ אִם קָרָא בְּעַל פֶּה אֶת כָּל הַמְּגִלָּה אוֹ רֻבָּהּ, אֲבָל אִם קָרָא מִקְצָתָהּ כְּשֵׁרָה דִּיעֲבַד, וַאֲפִלּוּ אִם הָיְתָה סְבַת קְרִיאָתוֹ בְּעַל פֶּה מִפְּנֵי שֶׁהַסּוֹפֵר הִשְׁמִיט בָּהּ אֵיזֶה תֵּבוֹת בְּאֶמְצָעָהּ עַד חֲצִיָּהּ וְהַכָּרַח הַקּוֹרֵא לִקְרוֹתָם בְּעַל פֶּה, אַף שֶׁלְּכַתְּחִלָּה אֵינוֹ נָכוֹן לִקְרוֹת בִּמְגִלָּה שֶׁחֲסֵרָה תֵּבוֹת, מִכָּל מָקוֹם בְּדִיעֲבַד יָצָא: (ח) אֲבָל בְּדִיעֲבַד וְכוּ׳. וְאִם אֵין לוֹ מְגִלָּה אַחֶרֶת (ז) קוֹרֵא בָּהּ לְכַתְּחִלָּה: (ט) אֲפִלּוּ עַד חֲצִיָּהּ. וְחֲצִיָּהּ יֵשׁ לְעַיֵּן

בֵּאוּר הֲלָכָה

ו * מִנְהָג טוֹב לְהָבִיא וְכוּ׳. הִנֵּה בְּוַדַּאי בַּנָּנַת הַמַּחֲבָּר הוּא דָּוְקָא עַל קְטַנִּים שֶׁהִגִּיעוּ לְחִנּוּךְ, דְּהַקְּטַנִּים בְּיוֹתֵר רַק מְבַלְבְּלִין כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא), וְאִם כֵּן מַאי שְׁנִיָּא מִנְהָג טוֹב הֲלֹא מִדִּינָא מְחֻיָּב לְחַנְּכָם בְּקִרְיאַת הַמְּגִלָּה אוֹ עַל כָּל פָּנִים בִּשְׁמִיעָה וְכַנַּ״ל, וְאוּלַי דְּבָזֶה הָיָה יוֹצֵא אִם הָיָה קוֹרֵא לִפְנֵיהֶם בְּבֵיתָם, אֲבָל בִּדְיֵי לְפַרְסֵם הַנֵּס בְּיוֹתֵר מִנְהָג לְהָבִיאָם בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ שֶׁיִּשְׁמְעוּ בְּצִבּוּר בִּדְיֵי לְחַנְּכָם שֶׁגַּם בִּגְדוֹלוֹתָם יִשְׁמְעוּ בְּצִבּוּר:

א * אֲבָל לֹא יִקְרָא בְּצִבּוּר מְיֻשָּׁב לְכַתְּחִלָּה וְכוּ׳. הִנֵּה בְּמַשָּׂה יְהוּדָה (סק״א) מִצְדָּד דְּסִמִיכָה מַתָּר, וְנִרְאֶה דְּבִשְׁעַת הַדְּחַק יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל זֶה לְהָקֵל, כִּי בָּאֱמֶת מִן הַגְּמָרָא (כא.) דְּקָאָמַר מֵה שָׁאֵין כֵּן בַּתּוֹרָה, וְהָתָם הֲלֹא בְּדִיעֲבַד גַּם כֵּן יָצָא כְּדְאִיתָא בַּמְּאִירִי (ד״ה והמשנה הראשונה) בְּהָדְיָא, (וּדְלֹא כְּבֶ״ח (ס״א)) וְאַיְנוּ אֶלָּא לְכַתְּחִלָּה וְאִם כֵּן הָכָא אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה שָׁרֵי, וְכֵן מוּכָח בְּרֶשֶׁ״י (ד״ה מה שאין כן) וְרַ״ן (א: ד״ה גמ׳ תנא), וְדִבְרֵי הָרַמְבַּ״ם (פרק ב ה״ו) נוֹטִים מִדִּבְרֵי הַמְּאִירִי (שם) שֶׁהוּא מִנְהָג שֶׁנָּהֲגוּ בּוֹ עַם קָדוֹשׁ בְּעִנְיָן זֶה וְכֵן בְּכַמָּה עִנְיָנִים עַיֵּן שָׁם, וְאַף דִּבְוַדַּאי אֵין לְזוּז מִזֶּה אַחֲרֵי שֶׁהוּא מִנְהָג שֶׁל כְּלַל יִשְׂרָאֵל, מִכָּל מָקוֹם דַּיְנוּ אִם נַחְמִיר בָּזֶה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א). וְעַיֵּן בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל דְּגַם הַשּׁוֹמְעִים הַבְּרָכָה כֵּיוָן דְּיוֹצְאִין עַל יְדֵי שְׁמִיעָה מִשּׁוּם דְּשׁוֹמֵעַ כְּעוֹנֶה, צְרִיכִין גַּם כֵּן לַעֲמֹד:

(ג) מִמִּדְרָכֵי (סי׳ תתי״א): (נ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: ב (ד) וּמִבְּאָר בִּלְשׁוֹן הַמְחַבֵּר שֶׁאֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה יְכוֹלִים לִקְרֹא כְּמָה בְּנֵי אָדָם בְּבַת אַחַת, וְכֵן הוּא גַּם כֵּן לְשׁוֹן הַבְּרַיְיתָא עַיֵּן שָׁם בְּדֶרֶךְ כ״א עַמּוּד ב׳, וְכֵן מִבְּאָר עוֹד בְּיוֹתֵר בְּתוֹסֶפְתָּא שָׁם (פ״ג ה״ג), וְעוֹד מִבְּאָר כֵּן בְּסוּגְיָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַגְּמָרָא שָׁם דְּאֵיידֵי דְּחַבִּיבָא יְהֲבִי דַּעְתַּיְיהוּ, וְכֵן מִבְּאָר בְּשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער ו) סָעִיף נ״ח שֶׁאִם מְעַמִּידִין אֶחָד שֶׁיִּקְרָא לִפְנֵי הַקּוֹרֵא מִתּוֹךְ הַחֻמָּשׁ, יִקְרָא בְּלַחַשׁ, וְזֶה הַמִּקְרָא לִפְנֵי הַקּוֹרֵא צָרִיךְ אֶחָד כְּךָ לַחְזֹר וְלִקְרוֹת מִתּוֹךְ הַמְּגִלָּה, עַיֵּן שָׁם:

ג (ס) וּלְאַפּוּקֵי מִמַּאן דְּאָמַר בְּגְמָרָא (ט.) דְּעִקַּר חִיּוּבָא הוּא מִ'אִישׁ יְהוּדִי' (אסתר ב ה) אוֹ מֵ'אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה' (שם ג א) שֶׁשָּׁם מַתְחִיל עִקַּר הַנֵּס: (ו) בְּאֹפֶן הַמְבֹאָר לְקַמָּן דְּהוּא לְעִכּוּבָא: (ז) כֵּן נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי, וְכֵן מוּכָח בִּשְׁאֵלְתוֹת בְּפָרָשַׁת וַיַּקְהֵל (שאילתא סז):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

עַד חֲצָיָהּ, וּקְרָאָם הַקּוֹרֵא עַל פֶּה, יָצָא. הַגָּהּ: (י) *אֲבָל אִם הִשְׁמִיט תְּחִלָּתָהּ אוֹ סוֹפָהּ (יא) אֲפִלּוּ מְעוּטָהּ, לֹא יָצָא (ר"ן (ה: ד"ה מנו וכו' ספופר), וַאֲפִלּוּ בְּאֶמְצָעָהּ (יב) *דַּוְקָא דְּלֹא הִשְׁמִיט עִנְיָן שָׁלֵם (בית יוסף (ד"ה ומ"ש דוקא) בשם ארחות חיים (פוס יד)). חאֲבָל בְּיוֹתֵר מֵחֲצָיָהּ, אֲפִלּוּ הֵן כְּתוּבוֹת * אֶלָּא שֶׁהֵן מְטֻשְׁטָשׁוֹת וְאֵין רְשׁוּמָן נִכָּר, פְּסוּלָה: ד טמִי שֶׁתּוֹפֵס בְּיָדוֹ מְגִלָּה שֶׁאֵינָהּ כְּשֵׁרָה, (ג) (יג) לֹא יִקְרָא עִם שְׁלִיחַ צִבּוּר, אֶלָּא שׁוֹמֵעַ וְשׁוֹתֵק. הַגָּהּ: (יד) וְכֵן לֹא יִסַּיַּע שׁוּם אָדָם עַל פֶּה לַחַזָּן, (טו) וְלָכֵן אוֹתָן הַפְּסוּקִים שֶׁקּוֹרִין הַקָּהָל (טז) צָרִיךְ הַחַזָּן לַחֲזֹר וּלְקָרוֹתָם מִתּוֹךְ מְגִלָּה כְּשֵׁרָה (בית יוסף (סס) בשם שבלי לקט (סי' קנ"ח)): ה 'קְרָאָהּ סְרוּגִין, דְּהַיְנוּ שֶׁפָּסַק בָּהּ וְשָׁהָה וְאַחַר כָּךְ חָזַר לַמָּקוֹם שֶׁפָּסַק, (יז) כאֲפִלּוּ שָׁהָה כְּדֵי לִגְמֹר אֶת כֻּלָּהּ, (יח) יָצָא. הַגָּהּ: (יט) וַאֲפִלּוּ (ז) סָח בֵּינְתַיִם, (כ) מִיהוּ גּוֹעֲרִין בְּמִי שֶׁפָּסַח בֵּינְתַיִם כְּדִלְקַמָּן סִימָן תרצ"ב סָעִיף ב' (הרשב"א (סוי"ת מ"ס) סימן רמ"ד):

בַּאֵר הֵיטֵב

בְּמָקוֹם שֶׁהַמִּנְהָג שֶׁאֵין הַחַזָּן קוֹרֵא לְעוֹלָם הַמְּגִלָּה, אֲבָל בִּמְדִינָתֵנוּ הַחַזָּן קוֹרֵא לְעוֹלָם הַמְּגִלָּה אֵין צָרִיךְ שֶׁיֹּאמְרוּ לוֹ דַּמַּעֲקֶרֶת מִנּוּחוּ עַל כָּךְ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב): ד (ג) לֹא יִקְרָא וְכוּ'. דְּשָׁמְעָה יִתֵּן הַשּׁוֹמֵעַ לִבּוֹ לָזֶה הַקּוֹרֵא וְלֹא לַשְּׁלִיחַ צִבּוּר. בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש דוקא), אֲרֻחוֹת חַיִּים (הל' מגילה אות ל). מַשְׁמַע דְּהוּא עַצְמוֹ יָכוֹל לִשְׁמֹעַ לְשַׁלִּיחַ צִבּוּר אַף עַל פִּי שֶׁקּוֹרֵא. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו): ה (ד) סָח. פְּרוּשׁ הַקּוֹרֵא אֲבָל הַשּׁוֹמֵעַ שָׁפָח וְלֹא שָׁמַע לֹא יָצָא. בֵּית יוֹסֵף סִימָן תרצ"ב: (ד"ה ומ"ש רבינו)

בְּאוּר הֲלָכָה

בִּישִׁיבָה מַמָּשׁ וְלֹא בְּסִמִיכָה, כֵּן נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי:

ג * אֲבָל אִם הִשְׁמִיט תְּחִלָּתָהּ אוֹ סוֹפָהּ וְכוּ' וַאֲפִלּוּ בְּאֶמְצָעָהּ וְכוּ'. בְּעִנְיַן זֶה יֵשׁ מְבוּכָה בֵּין הַפּוֹסְקִים, דִּמְדִבְרֵי הָרֹא"ש בְּפֶרֶק ב' סִימָן ד' מַשְׁמַע לְהָקֵל בָּזֶה בְּדִיעֲבַד בְּכָל גַּוְנֵי, בֵּין בְּחִסַּר בְּרֹאשׁ הַפָּרָשָׁה וּבֵין בְּחִסַּר עִנְיָן שָׁלֵם כָּל זְמַן שֶׁלֹּא חִסַּר רֹב הַפָּסֵף עַיֵּן שָׁם, וְהַב"ח (ס"ג) מְצַדֵּד כְּדִבְרָיו, וּכְדִבְרֵי הָרַשְׁבָּ"א (ית: ד"ה לא קשיא) וְהָאֲרֻחוֹת חַיִּים (הל' מגילה אות יד) גַּם כֵּן יֵשׁ לְעַיֵּן אִם לֹא פְּלִיגִי אַהֲדָדֵי, דְּאֶפְשָׁר לְהָרַשְׁבָּ"א דְּוַקָא בְּתִחִלַּת הַפָּסֵף יֵשׁ קְפִידָא אֲמָנָם בְּאֶמְצַע אֲפִלּוּ עִנְיָן שָׁלֵם לֹא חִיְישִׁינַן כְּדִיעֲבַד, וּכְמוֹ שֶׁנִּטָּה כֵּן בֶּאֱמֶת הַפְּרִי חָדָשׁ, וְכֵן מַשְׁמַע לְכְאוֹרָה בְּרַשְׁבָּ"א וְרַ"ן (ה: ד"ה תנו וכו' הסופר) עַיֵּן שָׁם, וְאֶפְשָׁר עוֹד לוֹמַר דְּהָרַשְׁבָּ"א גּוּפָא אֵינוֹ מַחְמִיר אַף בְּרֹאשׁ הַפָּסֵף כִּי אִם בְּשֶׁחִסַּר פָּרָשָׁה שְׁלֵמָה, וְיֵשׁ מְשַׁמְעוּת כֵּן בִּדְבָרָיו עַיֵּן שָׁם בְּחִדּוּשָׁיו וּבְרַ"ן, וּלְפִי זֶה בְּרוּר דִּפְלִיג אַאֲרֻחוֹת חַיִּים, וַאֲפִלּוּ אִם נֵימָא דְּלְהָרַשְׁבָּ"א בְּרֹאשׁ הַפָּסֵף אֲפִלּוּ בְּפָסוּק אֶחָד פָּסוּל אִם חִסַּר, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בַּעַל מַשֵּׂה יְהוּדָה (סק"ד) בְּדִבְרוֹתָו, וְגַם מוֹדָה לְהָאֲרֻחוֹת חַיִּים דִּבְעִנְיַן שֶׁלֹּא אֲפִלּוּ בָּאֶמְצַע פָּסוּל, וּכְמוֹ שֶׁנִּרְאֶה לְכְאוֹרָה כֵּן דַּעַת הַגָּ"ה [וְאִם לֹא יֹאמַר יֵשׁ אוֹמְרִים עוֹד דַּאֲפִלּוּ בְּאֶמְצַע וְכוּ'], עַל כָּל פָּנִים אֵינוֹ מוּכָח אִם הָאֲרֻחוֹת חַיִּים מוֹדֶה לְהָרַשְׁבָּ"א, דְּאֶפְשָׁר דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּוַקָא בְּשֶׁחִסַּר עִנְיָן שָׁלֵם יָצָא מִתּוֹרַת מְגִלָּה, אֲבָל לֹא בְּחִסַּר פָּסוּק אֲפִלּוּ פָּסוּק רִאשׁוֹן אוֹ אַחֲרוֹן. וְהָאֶמֶת בְּמִאִירֵי פֶּרֶק ב' מִמְּגִלָּה (יח: ד"ה אף על פי) מֻבְיָא רַק סְבָרָא זוֹ דְּעִנְיָן שָׁלֵם, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר שֶׁלֹּא הֻתַּר אֶלָּא בְּמִקְצָתָהּ כְּשֶׁחִסַּר מִשָּׁם עִנְיָן שָׁלֵם עַל הַפָּדֶר, שֶׁהֲרֵי אוֹמֵר צָרִיךְ שֶׁתְּהֵא כְּתוּבָה כֻּלָּהּ, לְמַעֵט אִם חִסְּרָה פָּרָשָׁה אוֹ עִנְיָן שָׁלֵם אַף שֶׁהוּא מוּעָט עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, וְסִבְרַת הָרַשְׁבָּ"א לֹא הֻבְיָא כְּלָל, וּמִכָּל מָקוֹם לְדִינָא אֵין לָנוּ לִנְטוֹת מִדַּעַת הַגָּ"ה וּכְפִי שֶׁפֵּרַשְׁנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה. בְּרֹם צָרִיךְ לְבָרֵר דִּלְכָל הַסְּפָרוֹת הַנַּ"ל מַשְׁמַע לְכְאוֹרָה, דְּאִם לֹא חִסַּר בָּרֹאשׁ וּבַסּוֹף וְגַם בְּאֶמְצַע לֹא חִסַּר עִנְיָן שָׁלֵם כָּשֵׁר כָּל זְמַן דְּלֹא חִסַּר רֻבָּהּ, וּלְפִי זֶה מְשֻׁכָּחַת בְּשֶׁחִסַּר בְּכָל תֵּבָה וְתֵבָה שֶׁבְּמִגִלָּה מִקְצָת אוֹתִיּוֹת עַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה אֶפְשָׁר לְקְרוֹת כָּלָל הַמְּגִלָּה בְּשֶׁכִּיל זֶה, וְאֵיךְ סָלְקָא דַּעְתָּךְ דִּיהֵא כָּשֵׁר הָלָא אֵין זֶה סֵפֶר כְּלָל, וּבְעַל כָּרְחָךְ דְּאֵין אָנוּ חוֹשְׁבִין כָּלָּה אוֹ מִקְצָתָהּ בְּמִסְפַּר הָאוֹתִיּוֹת אֶלָּא בְּמִסְפַּר הַתֵּבוֹת, וַאֲפִלּוּ הַמְּעוּט שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת מְטֻשְׁטָשׁוֹת, כָּל שֶׁיֵּשׁ בְּכָל תֵּבָה אוֹ בְּרֻבָּהּ אֵיזֶה אוֹת מְטֻשְׁטָשׁ פָּסוּל:

* דַּוְקָא דְּלֹא חִסַּר עִנְיָן שָׁלֵם. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ך, יב) דְּכָל זֶה הַשַּׁעַם דְּבְעִינַן שֶׁיִּקְרָא מִתּוֹךְ סֵפֶר וְאִם חִסַּר מִתְּחִלָּתוֹ אוֹ שֶׁחִסַּר בְּאֶמְצַע עִנְיָן שָׁלֵם אַף שֶׁהוּא רַק מִקְצָתוֹ לֹא מִקְרֵי סֵפֶר. וּלְפִי זֶה נִרְאֶה פְּשׁוּט דְּזֶה שֶׁיָּדַע דַּוְקָא לְעִנְיָן אִם הִשְׁמִיט מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר, וּלְאַפּוּקֵי לְעִנְיָן קְרִיאָה בְּעַל פֶּה דְּיֵצֵא בְּמִקְצָתוֹ אֵין לְחַלֵּק בָּזֶה. וּבְבֵנְדִּי יָשַׁע (למג"א סק"ח) רָאִיתִי שֶׁהֶחְמִיר בָּזֶה, וְלֹא נִהְירָא כְּלָל, וְכֵן מוּכָח מִפְּתִימַת כָּל הַפּוֹסְקִים שֶׁכָּתְבוּ דְּמִקְצָתוֹ כָּשֵׁר וְלֹא חִלְקוּ בָּזֶה, אַחַר כָּךְ מָצָאתִי כְּדִבְרֵי בְּמַשֵּׂה יְהוּדָה (סק"ד):

* אֶלָּא שֶׁהֵן מְטֻשְׁטָשׁוֹת וְכוּ'. וְהוּא הַדִּין אִם הָיוּ נִפְסָקִין הָאוֹתִיּוֹת חָשׁוּב מַה שֶׁקּוֹרֵא עַל פֶּה מֵחֲמֵשׁ וְיוֹצֵא עַל כָּל פָּנִים דְּיֵעָבֵד [פְּרִי מִגְדִּים (א"א סק"ז)]: (כ) מִיהוּ גּוֹעֲרִין וְכוּ'. דְּכֵינָן שֶׁבִּרַךְ עָלֶיהָ, (יח) אֵין לוֹ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ס) דִּבְרֵמְבַּ"ם בַּהֲלָכָה זוֹ (פרק ב ה"י) מַשְׁמַע דְּפָסוּלָה, וּבְרֹא"ש (פרק ב סי' ד) וְרַ"ן (ה: ד"ה תנו וכו' הסופר) מַשְׁמַע דִּכְשֵׁרָה, וְכֵן מַשְׁמַע לְשׁוֹן הַטּוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ: (ע) רַשְׁבָּ"א (יח: ד"ה לא קשיא) וְרַ"ן (שם): (י) כֵּן מוּכָח לְכְאוֹרָה מֶרַמ"א בְּשֵׁם הַגָּה זוֹ, מִדְּסָמִיךְ לְדִין זֶה דִּינָא דְּאַרְחוֹת חַיִּים (הל' מגילה סי' יד) דַּאֲפִלּוּ בְּאֶמְצָעָהּ דַּוְקָא דְּלֹא הִשְׁמִיט עִנְיָן שָׁלֵם, וּמוּכָח מִזֶּה דִּבְרֹאשׁ וְסוֹפוֹ אֲפִלּוּ בְּלֹא הֶחְסֵיר עִנְיָן שָׁלֵם נַמִּי פָּסוּל, וְאִם כֵּן מִסְתַּבְּרָא דְּהוּא הַדִּין רַק פָּסוּק אֶחָד דְּמֵאי שְׁנָא, אַחַר כָּךְ מָצָאתִי שֶׁכֵּן כָּתַב בְּמַשֵּׂה יְהוּדָה (סק"ד) בְּפִשִׁיטוּת, וְכָתַב שָׁם דְּמַה שֶׁכָּתַב הָרַשְׁבָּ"א (שם) 'מֵרֹאשׁ עַד אִישׁ יְהוּדִי', לְאו דַּוְקָא, דַּאֲפִלּוּ אִם חִסַּר רַק פָּסוּק אֶחָד נַמִּי לֹא יָצָא דְּהָרֵי נִרְאֵית כִּסְפָר חֶסֵר עַיֵּן שָׁם, וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי אֵינוֹ בָּרוּר שֶׁהָרַשְׁבָּ"א יִסְבֹּר כֵּן לְהַחְמִיר [וְכֵן מוּכָח שֶׁכָּתַבְתִּי בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה אבל)], מִיהוּ בְּחִסַּר תֵּבוֹת בְּפָסוּק רִאשׁוֹן אוֹ אַחֲרוֹן, בְּוַדַּאי לֹא מִסְתַּבְּרָא לְהַחְמִיר בְּשֶׁגַּם עִקַּר דִּינָא דְּרַשְׁבָּ"א אֵינוֹ מֻכְרָח וּכְמוֹ שֶׁגִּמְגֵּם עָלָיו בְּכֶ"ח (ס"ג) וּבְכֶנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב"י): ד (יט) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו). וּלְפִי טַעַם זֶה אַף אִם קוֹרֵא מִתּוֹךְ מְגִלָּה כְּשֵׁרָה גַּם כֵּן יֵשׁ לִיזָהֵר לִקְרֹא בְּלַחַשׁ וְלֹא לְסַיַּע לְחַזָּן אִם לֹא כְּשֶׁשְּׁמְכִּין הַמְסַיֵּעַ לְהוֹצִיא לְכָל מִי שֶׁיִּתֵּן לֵב לִקְרִיאָתוֹ וְלֹא לִשְׁלִיחַ צִבּוּר [הַגָּהוֹת הָרַב בְּרוּךְ פְּרַענְקִיל (ד"ה וכן לא יסייע)]: (יג) עַיֵּן בְּאֵלְיָה רַבָּה (סק"ה) וּבְמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק"ו) וּבְמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ג), וּמְקוֹר דְּבָר זֶה הוּא מַהֲרַשְׁבָּ"א (ח"א סי' תסז, תשכז): (יג) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש דוקא): ה (יד) פּוֹסְקִים: (טו) כֵּן מִתְּבָאֵר לְעֵיל בְּסִימָן ס"ה מִמִּשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ו) וּבְאוּר הֲלָכָה (ד"ה קראה): (טז) רַשְׁבָּ"א בְּתְשׁוּבָה (ח"א סי' רמה): (יז) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו): (יח) רַשְׁבָּ"א בְּתְשׁוּבָה (שם). מִיהוּ לְשִׁהוּת הַרְבֵּה אָסוּר לְהַתְחִלָּה אֲפִלּוּ בְּלִי שִׂיחָה, דְּהָא קָרְאֵהּ בְּסָרוּגִין יָצָא קַתָּנֵי, וְהַיְינוּ דִּיעֲבַד:

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah